

Beleidsplan begaafdheid 2024-2028

Versie 2 - april 2026

Dit beleidsplan is een ontwikkeldocument dat periodiek wordt geëvalueerd en bijgewerkt.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
1.1 Doelstelling	2
1.2 Wat is begaafdheid	2
1.3 Doelgroep	3
1.4 Ondersteuningsprofiel	4
2. Signalering begaafde leerlingen	4
2.1 DHH module 1: Quicksan	5
2.2 DHH module 2: Signalering	5
2.3 DHH module 3: Diagnostiek	6
3. Leerstofaanbod en begeleiding	8
3.1 Begeleiding per ondersteuningsniveau	8
3.2 Compacten en verrijken	8
3.3 Integrerende didactiek	9
3.4 (Denk)vaardigheden of Executieve functies (keuze maken)	10
3.5 Onderbouw	10
3.6 Vervroegd doorstromen	10
4. Evaluatie en communicatie	12
4.1 Verslaglegging en evaluatie ondersteuningsaanbod	12
4.2 Communicatie naar ouders	13
5. Coördinatie en verantwoordelijkheid	14
5.1 Groepsleerkracht	14
5.2 Specialist begaafdheid	15
5.3 Intern begeleider	16
5.4 Directeur	16
6. Fasering en borging beleid	17
7. Bronvermelding	18
8. Bijlagen	19
Bijlage 1: Jaaroverzicht Maatwerk	20
Bijlage 2: Persoonlijk doelenblad	21
Bijlage 3: Compacten en verrijken per vakgebied	22
Bijlage 4: overzicht (Denk)vaardigheden/ Executieve functies	23

1. Inleiding

1.1 Doelstelling

Dit beleidsplan voor onderwijs aan (hoog)begaafde kinderen is een aanvulling op het schoolondersteuningsprofiel (SOP). Het SOP beschrijft de manier waarop de leerlingbegeleiding (basisaanbod en extra aanbod) op de 1e Montessorischool wordt vormgegeven. In dit beleidsplan wordt dieper ingegaan op de organisatie van de begeleiding van leerlingen die vallen onder de doelgroep meer- en hoogbegaafdheid. Het beleid moet zorgen voor een ononderbroken ontwikkeling voor iedere leerling en een duidelijke en vaste aanpak voor alle collega's werkzaam op onze school.

We sluiten aan bij de doelen van Passend onderwijs:

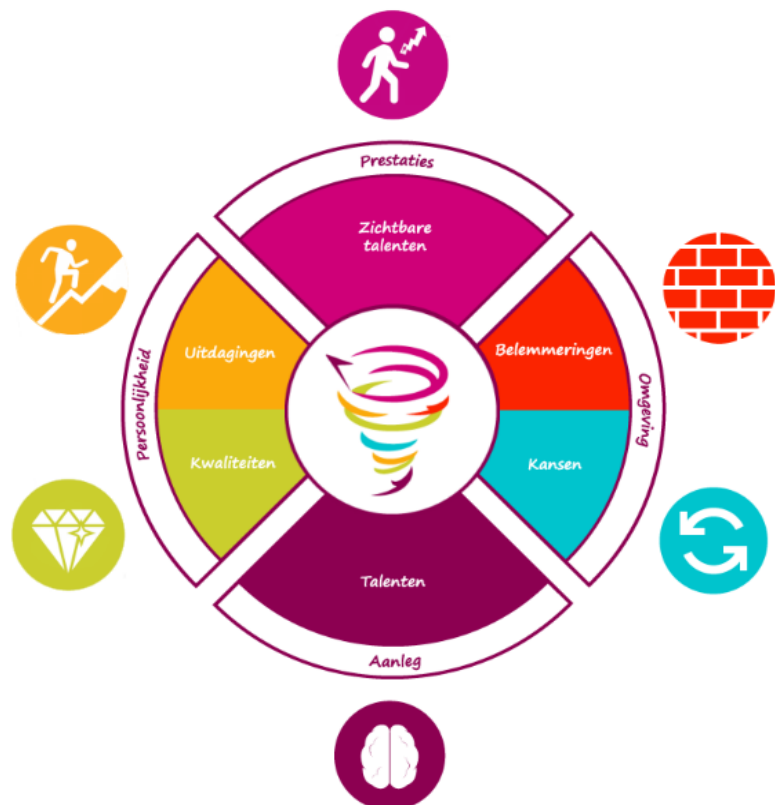
- Alle kinderen krijgen een plek die past bij hun onderwijsbehoeften.
- Scholen hebben de mogelijkheid om onderwijs op maat te bieden.
- De kwaliteiten en de onderwijsbehoeften van het kind zijn bepalend.
- Kinderen gaan naar een gewone school als dat kan.
- Kinderen komen niet meer langdurig thuis te zitten, omdat er geen passende plek is om onderwijs te volgen.

Dit beleidsplan is opgesteld door Daphne Kok (specialist begaafdheid) in samenspraak met Yvonne van der Staay (intern begeleider) en Mirjam van Haastrecht (vestigingsdirecteur). Tijdens studiedagen en vergaderingen is input gevraagd vanuit het team. Net als het schoolplan wordt dit beleidsplan elke vier jaar bijgesteld.

1.2 Wat is begaafdheid

Er bestaat nog geen eenduidige definitie van hoogbegaafdheid. Begin vorige eeuw kreeg een leerling met een IQ van ten minste 130 het label hoogbegaafd. In hedendaagse begaafdheidsmodellen wordt ook de context van de leerling meegenomen. Het model 'Talent in ontwikkeling' van SLO (*Model Talent in Ontwikkeling*, 2023) geeft dit goed weer.

Dit model laat zien dat talentontwikkeling plaatsvindt in en dankzij de context. Een leerling kan de aanleg hebben om op het IQ van 130 te presteren, maar dit is geen vaststaand gegeven. Door verschillende persoons- en omgevingskenmerken kunnen de cognitieve capaciteiten wel of niet tot uiting komen.

Persoonlijkheid, motivatie, competentiebeleving, regulatie van leren (persoonskenmerken), gezin, school en de sociale omgeving (omgevingskenmerken) hebben hier invloed op. Dit maakt dat ook leerlingen die wel de aanleg hebben, maar waar talenten (nog) niet tot uiting komen, tot de doelgroep behoren. Deze leerlingen worden onderpresteerders genoemd.

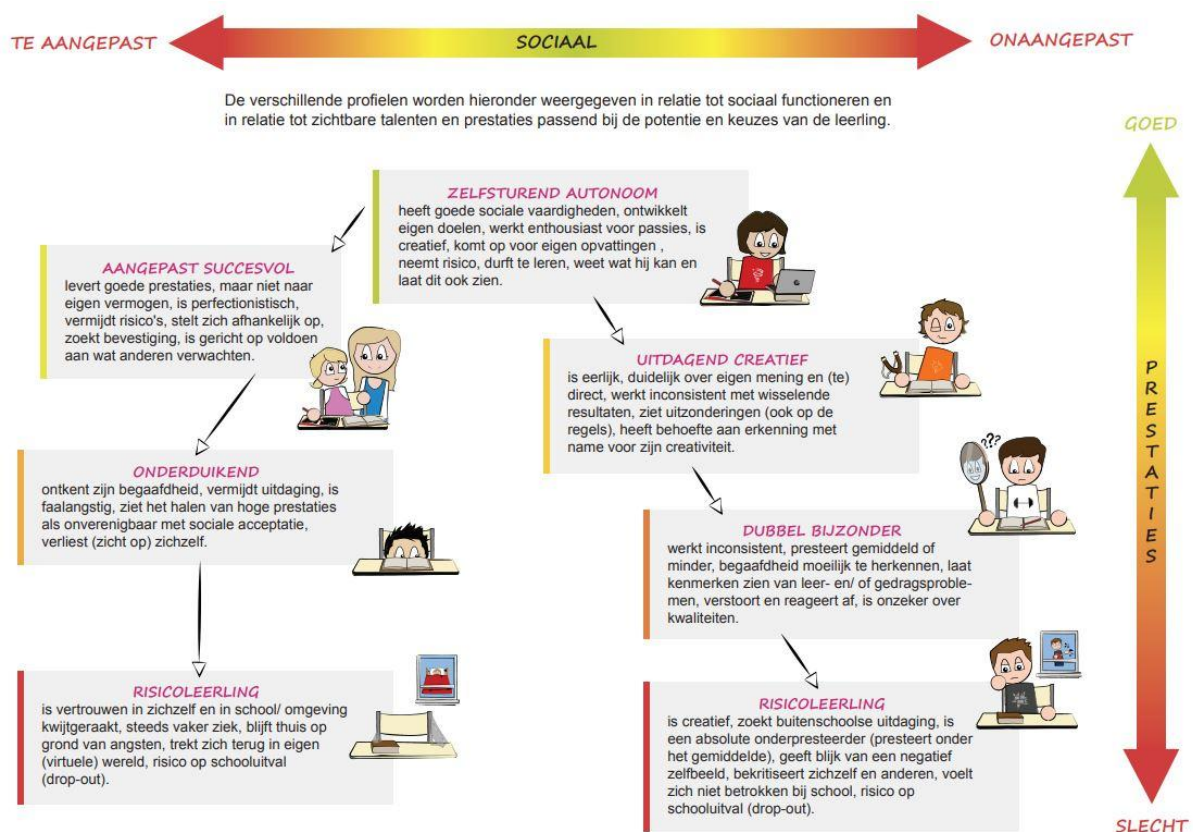
Bovenstaand model past goed bij de visie van onze school. Ons onderwijs is gebaseerd op het gedachtegoed van dr. Maria Montessori. Haar visie over het centraal stellen van de ontwikkeling van kinderen wordt op onze school in alle groepen vormgegeven. Wij als school hebben de taak om de leerling te ondersteunen in zijn ontwikkeling. We streven ernaar dat iedere leerling zich ononderbroken kan ontwikkelen en ontplooien. Omdat iedere leerling anders is, richten we ons onderwijs daarop in door te differentiëren in het leerstofaanbod. Middels de cyclus van handelingsgericht werken (HGW) wordt het leerstofaanbod afgestemd op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.

1.3 Doelgroep

Onze school richt zich met dit beleidsplan op leerlingen:

1. die behoefte hebben aan aanpassingen in het leerstofaanbod, omdat het reguliere leerstofaanbod te weinig uitdaging biedt;
2. met specifieke begeleidingsbehoeften die verband houden met hun hoge cognitieve capaciteiten.

Deze doelgroep wordt in dit beleidsplan aangeduid met de term 'begaafde leerlingen'. Met daarbij de kanttekening dat niet bij alle begaafde leerlingen de cognitieve capaciteiten al volledig tot uiting komen. Deze leerlingen hebben specifieke begeleidingsbehoeften gericht op de persoonskenmerken (punt 2). De profielen van begaafde leerlingen (Betts & Neihart, 2024) helpen bij het inzichtelijk maken van deze specifieke begeleidingsbehoeften.

Voor begaafde leerlingen in de onderbouw zullen we in de meeste gevallen de term 'kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong' hanteren, omdat we bij kleuters nog wat voorzichtig willen zijn met conclusies over mogelijke begaafdheid.

1.4 Ondersteuningsprofiel

Om de ondersteuning voor begaafde leerlingen te definiëren maken we gebruik van de piramide met vijf lagen die gehanteerd wordt door ons Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Haarlemmermeer. De ondersteuningsbehoeften en de onderwijsaanpassingen zien er als volgt uit:

Dit beleidsplan richt zich op de niveaus 1 t/m 3. De ondersteuning voor deze niveaus kan op school plaatsvinden met eventueel aanvullend externe begeleiding bij niveau 3. Voor niveau 4 en 5 is meer gespecialiseerde ondersteuning nodig die ook gericht is op de bijkomende problematiek. Uiteraard kan bepaalde ondersteuning uit dit beleidsplan ook geschikt zijn voor deze groep leerlingen. Hier zal dan in het individuele handelingsplan naar verwezen worden. Uit bovenstaand figuur blijkt ook dat wij als school de ondersteuning die voor bepaalde leerlingen op niveau 4 en 5 nodig is, niet kunnen bieden. In nauw contact met het samenwerkingsverband zoeken we in dat geval naar oplossingen voor deze leerling.

2. Signalering begaafde leerlingen

Voor de signalering van begaafde leerlingen maken wij gebruik van het Digitaal handelingsprotocol begaafdheid (DHH). Dit instrument kent vijf modules: 1. quickscan, 2. signalering, 3. diagnostiek, 4. leerlingbegeleiding en 5. evaluatie. De eerste drie modules zijn gericht op het in kaart brengen van leerlingen die kenmerken van begaafdheid laten zien. Deze modules worden hier verder uitgelegd. De afspraken uit dit hoofdstuk zijn vastgelegd in de [kwaliteitskaart 'DHH, signaleren'](#).

2.1 DHH module 1: Quickscan

De quickscan is een snel screeningsinstrument voor de hele groep. Deze scan wordt ingevuld voor de groepen 1, 3 en 5. Voor leerlingen in groep 1 wordt de quickscan zes weken na de start op school ingevuld. Voor de groepen 3 en 5 is het invulmoment in de eerste week na de voorjaarsvakantie. Het invullen kost circa 2-3 minuten per leerling. Na het invullen van de quickscan verschijnt er een groepsoverzicht met daarin de adviezen voor het vervolgtraject voor de leerlingen.

De quickscan bestaat uit de volgende onderdelen:

- kenmerken van begaafdheid (leereigenschappen)
- didactische prestaties
- didactische voorkeur
- pedagogische ontwikkeling (persoonlijkheidskenmerken)

In het groepsoverzicht staat per leerling een advies voor het vervolgtraject. Er zijn drie mogelijke adviezen: rood (niet verder), lichtgroen (signalering) en donkergroen (diagnostiek). Bij een rood advies wil dit niet zeggen dat er geen sprake kan zijn van begaafdheid, maar dat er op het moment dat de quickscan is ingevuld onvoldoende indicatie was om verder onderzoek te doen naar mogelijke begaafdheid.

De quickscan is minder betrouwbaar om begaafde leerlingen met bijkomende problematiek op te sporen, omdat vooral gekeken wordt naar positieve kenmerken van begaafdheid. Daarom is het belangrijk om bij een rood advies na te gaan of er sprake zou kunnen zijn van begaafdheid die niet volledig tot uiting kan komen door bepaalde persoons- of omgevingskenmerken. De profielen van begaafde leerlingen (Betts & Neihart, 2024) ondersteunen hierin. Informatiebronnen zijn de observaties van de groepsleerkrachten, de ouder-kindgesprekken en toetsgegevens. Voor het screenen van groep 1 leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong biedt ook het Informatieformulier OB informatie. In deze vragenlijst zijn een aantal vragen opgenomen waarin specifiek aandacht wordt besteed aan signalen van mogelijke begaafdheid. Ouders vullen dit voor de start op de basisschool in.

2.2 DHH module 2: Signalering

De module signalering wordt ingezet:

- na advies signalering in het groepsoverzicht van de quickscan;
- rechtstreeks na eenzijdig (oftewel: van één bron) of voorzichtig signaal van mogelijke begaafdheid;
- bij een bovengemiddelde ontwikkeling op (bijna) alle ontwikkelingsgebieden (groep 1-2) of zeer goede didactische resultaten (I-scores) op (bijna) alle vakgebieden op minimaal twee achtereenvolgende toetsmomenten.

In de volgende gevallen wordt de signalering overgeslagen en wordt rechtstreeks naar de module diagnostiek overgegaan:

- na advies diagnostiek in het groepsoverzicht van de quickscan;
- bij een duidelijk vermoeden van begaafdheid (bij signalen van meerdere bronnen);
- na een eerdere vervroegde doorstroming (voordat de leerling in DHH is ingevoerd);
- bij een signaal van begaafdheid én een vermoeden van onderpresteren of andere bijkomende problematiek;
- bij een voorzichtig signaal van mogelijke begaafdheid vanaf groep 6.

De module signalering van het DHH bestaat uit de volgende onderdelen:

- algemene indruk leerkracht
- algemene indruk ouders
- signaleringslijst leerkracht (22 stellingen)
- signaleringslijst ouders (22 stellingen)
- gegevens ontwikkelingsniveau groep 1-2 of gegevens LVS groep 3-5/6-8
- bronnen

De algemene indruk van ouders en leerkracht is niet verplicht om conclusies te genereren, maar kan wel belangrijke gegevens opleveren voor het totaalbeeld van de leerling.

Na het doorlopen van de module signalering kan er voldoende of onvoldoende indicatie zijn om door te gaan naar de volgende module diagnostiek. Bij onvoldoende indicatie wordt het dossier afgerond en in ParnasSys geplaatst. De leerling wordt niet gerekend tot de doelgroep 'begaafde leerlingen'. In de overzichtslijst 'Indeling ondersteuningsniveaus begaafde leerlingen' worden deze leerlingen opgenomen onder niveau 0. Op deze manier is duidelijk dat bij de leerling de DHH is doorlopen en dat hij/zij mogelijk baat heeft bij het werken met de reguliere verrijkingsmaterialen in de klas.

2.3 DHH module 3: Diagnostiek

De module diagnostiek wordt ingevuld:

- na advies diagnostiek in het groepsoverzicht van de quickscan;
- na een positief advies in de signalering om door te gaan naar diagnostiek.

Soms kan er ook rechtstreeks naar de module diagnostiek worden overgegaan, zonder de module quickscan en/of de module signalering te doorlopen. Wanneer dit het geval is staat hierboven beschreven in 2.2 Signalering.

De module diagnostiek van het DHH bestaat uit de volgende onderdelen:

- leerkrachtvragenlijst (90 stellingen)
- oudervragenlijst (90 stellingen)
- leerlingvragenlijst (vanaf groep 5, 48 stellingen)
- gegevens ontwikkelingsniveau groep 1-2 of gegevens LVS groep 3-5/6-8
- doortoetsen ontwikkelingsniveau groep 1-2 of doortoetsen LVS groep 3-8
- bronnen
- eindverslag

De doortoetsgegevens en de leerlingvragenlijst zijn niet noodzakelijk om conclusies te genereren, maar kunnen wel belangrijke gegevens opleveren voor het totaalbeeld van de leerling.

Bij leerlingen voor wie de module diagnostiek wordt ingevuld, wordt in principe standaard doorgetoetst (ook wanneer er geen I-score is behaald op het huidige niveau). Het doortoetsen vindt plaats in de

periode maart/april. Bij het doortoetsen wordt begonnen met de eerstvolgende toets volgens het toetsschema. Er wordt doorgetoetst zolang de leerling een I-score behaalt. Is de score lager, dan wordt het doortoetsen gestopt. We gaan hierbij uit van de normscore en niet van de gecorrigeerde score. Wanneer een leerling op I-niveau heeft gescoord bij het doortoetsen, worden deze toets(en) niet opnieuw gemaakt wanneer deze volgens de toetskalender aan de orde zijn. Is het doortoetsen langer dan een jaar geleden, dan doet de leerling de toets wel mee op het moment dat de desbetreffende toets aan de orde is volgens de toetskalender.

Indien uit de diagnostiek blijkt dat er voldoende indicatie is van begaafdheid, dan wordt het eindverslag ingevuld. Dit verslag vormt de basis voor het afstemmen van het leerstofaanbod op de specifieke onderwijsbehoeften van de leerling. Er wordt bepaald welk ondersteuningsniveau passend is. Tevens bevat het verslag een beschrijving van de kindkenmerken die ondersteuning behoeven.

Na de diagnostiek moet er in principe duidelijkheid zijn over de volgende punten:

- Is er voldoende indicatie ten aanzien van de begaafdheid van de leerling?
- Welke aanpassingen zijn nodig in het leerstofaanbod voor de leerling? (ondersteuningsniveau)
- Welke specifieke begeleidingsbehoeften heeft de leerling? (kindkenmerken)

DHH is geen diagnostisch onderzoek, dus er is geen sprake van een diagnose na het afronden van de module diagnostiek. DHH geeft aan of er voldoende indicatie is van begaafdheid op grond van de gegevens die zijn ingevoerd en is vooral gericht op het geven van richtlijnen voor het afstemmen van het leerstofaanbod op de specifieke onderwijsbehoeften van de leerling. Wanneer er onvoldoende duidelijkheid is over één van deze onderdelen, dan kan dit reden zijn voor extern onderzoek.

In de volgende gevallen kan extern onderzoek wenselijk zijn:

- er is geen duidelijk beeld van de begaafdheid van de leerling op grond van de gegevens diagnostiek;
- er is sprake van tegenstrijdige gegevens;
- er is sprake van handelingsverlegenheid bij de leerkracht;
- er bestaat een vermoeden van onderpresteren of andere bijkomende problematiek.

Extern onderzoek kan door de school worden aangevraagd of op initiatief van ouders plaatsvinden. De school zal de uitkomsten van dit onderzoek serieus nemen en haar handelen, binnen de grenzen van de mogelijkheden van de school, afstemmen op de uitkomsten van het onderzoek. Adviezen van externe deskundigen worden opgevolgd, voor zover de school daartoe de mogelijkheden heeft en voor zover ze niet in strijd zijn met de regels en afspraken vastgelegd in dit beleidsplan.

3. Leerstofaanbod en begeleiding

Zodra is vastgesteld dat een leerling tot de doelgroep behoort, wordt gestart met het aanpassen van het leerstofaanbod passend bij de onderwijsbehoeften van de leerling (binnen de grenzen van de mogelijkheden van de school). Dit hoofdstuk beschrijft een structurele opzet die de basis vormt. Uiteraard zijn aanpassingen voor individuele leerlingen mogelijk. Deze aparte afspraken worden altijd vastgelegd in een individueel handelingsplan in ParnasSys.

3.1 Begeleiding per ondersteuningsniveau

Om de ondersteuning voor begaafde leerlingen te definiëren maken we gebruik van de piramide met vijf lagen (zie 1.4 Ondersteuningsprofiel). De begeleiding op niveau 1 t/m 3 kunnen we op school bieden en vindt plaats in de klas en/of de Maatwerkgroep. In de Maatwerkgroep komen begaafde leerlingen uit groep 4 t/m 8 wekelijks bij elkaar onder leiding van de specialist begaafdheid.

De begeleiding per ondersteuningsniveau ziet er als volgt uit:

Niveau 1

- compacten en verrijken in de klas (groep 1 t/m 8);
- per periode 2 begeleidingsgesprekken met de specialist begaafdheid (groep 1 t/m 8);
- persoonlijk doelenblad Executieve Functies om in de klas aan te werken (vanaf groep 4);
- één keer per jaar een project met ontwikkelingsgelijken in de Maatwerkgroep (vanaf groep 4).

Niveau 2

- compacten en verrijken in de klas (groep 1 t/m 8);
- per periode 2 begeleidingsgesprekken met de specialist begaafdheid (groep 1 t/m 3);
- persoonlijk doelenblad Executieve functies met één keer per week begeleiding op deze doelen in de Maatwerkgroep (vanaf groep 4);
- één keer per jaar een project met ontwikkelingsgelijken in de Maatwerkgroep (vanaf groep 4).

Niveau 3

- dezelfde begeleiding als niveau 2, mogelijk aangevuld met externe begeleiding of deelname aan de Day a Week school.

Niveau 4/5

- Plan op maat vastgelegd in HP en/of OPP.

In bijlage 1 is het 'jaaroverzicht Maatwerk' opgenomen waarin de begeleiding per ondersteuningsniveau verder beschreven staat. Bijlage 2 bevat het format van het persoonlijke doelenblad voor de leerling.

3.2 Compacten en verrijken

Voor de leerlingen in alle ondersteuningsniveaus wordt de reguliere leerstof in een bepaalde mate compact aangeboden. Begaafde leerlingen beschikken over een brede algemene kennis, zijn snel van begrip, hebben een hoog leertempo en kunnen grote denk- en leerstappen maken. Hierdoor kunnen ze sneller door de reguliere leerstof heen; er is minder instructie, oefening en herhaling nodig. Door middel van voortoetsen wordt bepaald welke leerstof de leerling beheerst en dus geschrapt kan

worden. Welke instructie de leerling volgt en welke leerstof er gemaakt wordt, zal inzichtelijk gemaakt worden op de routekaart van de leerling. De tijd die door het compacten vrijkomt, wordt gebruikt voor het verrijken van de leerstof. Begaafde leerlingen hebben behoefte aan complexere opdrachten die een beroep doen op het kritisch en probleemoplossend denkvermogen en de creativiteit.

Een overzicht van de voorttoetsen en manier van compacten en verrijken per vakgebied is te vinden in bijlage 3.

Tip!

Het is belangrijk om tijdens het compacten niet te voorzichtig te zijn. Uit onderzoek blijkt dat bij het schrappen van 40 tot 50 procent van de reguliere leerstof en het aanbieden van vervangende verrijkingsstof begaafde leerlingen niet minder gaan presteren (Verschuieren et al., 2021). Bij te weinig compacten bestaat wel de kans dat begaafde leerlingen minder gaan presteren. Het maken van leerstof die je al kent werkt demotiverend. Compacten en verrijken zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Bij te weinig of niet schrappen van de reguliere leerstof en wel verrijking aanbieden kunnen begaafde leerlingen weerstand tonen over het feit dat zij op deze manier meer schoolwerk moeten maken dan hun klasgenoten. Deze weerstand kan de leerling openlijk uiten door middel van protest. Of ze kunnen trager gaan werken om op deze manier het extra werk te vermijden.

3.3 Integrerende didactiek

Voor het vakgebied kosmisch maken we gebruik van de integrerende didactiek om de leerstof te verrijken; differentiatie vindt op natuurlijke wijze plaats. Alle kinderen uit de klas werken elk kosmisch thema aan een themawerk. Dit proces kent vier stappen (*Themawerk*, n.d.):

Gezien de eigen verwondering van de leerling de basis vormt, kan de begaafde leerling vanuit zijn eigen interesses en op eigen niveau aan een themawerk werken. Om tijdens het themawerk tot rijke en uitdagende vragen te komen, is het nodig om hoge orde denkvragen (*Taxonomie Van Bloom*, n.d.) te stellen. Op deze manier wordt het kritisch en probleemoplossend denkvermogen gestimuleerd.

3.4

(Denk)vaardigheden of Executieve functies

Om optimaal tot leren te kunnen komen en doelgericht een taak te volbrengen wordt een beroep gedaan op een aantal (denk)vaardigheden/Executieve functies. Voorbeelden zijn problemen oplossen, flexibel zijn, verantwoordelijkheid nemen, emoties reguleren, werken volgens plan, doorzetten en reflecteren op het leerproces. De mate waarin de leerling deze (denk)vaardigheden/Executieve functies toepast, hangt af van de persoonskenmerken. Matige (denk)vaardigheden/Executieve functies maken dat een leerling zijn cognitieve capaciteiten niet volledig kan benutten. Daarom is het belangrijk om naast de cognitieve vaardigheden ook begeleiding en ondersteuning te bieden op het aanleren en/of versterken van de (denk)vaardigheden/Executieve functies. Om hier doelgericht aan te werken maken we gebruik van de Doelen en Vaardigheden voor Ontwikkeling (DVO) van de SLO (bron). Een overzicht van deze doelen en vaardigheden is opgenomen in bijlage 4.

3.5 Onderbouw

In de onderbouw wordt de ontwikkeling van de leerlingen gevolgd middels de Leer- en ontwikkelingslijnen jonge kind (Gouwe Academie) in ParnasSys. Kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong zullen bepaalde doelen eerder behalen dan leeftijdsadequaat is en kunnen versneld door de doelen heen. Naast de reguliere doelen voor groep 1/2 wordt er daarom ook gewerkt aan de 3A doelen. Verrijking wordt in de onderbouw op de volgende manier aangeboden:

- Met de montessori- en ontwikkelingsmaterialen worden moeilijkere, complexere en/of meer open opdrachten aangeboden.
- Om de creativiteit van de leerlingen te stimuleren wordt per thema een denksleutel ingezet. Er zijn in totaal twintig denksleutels. Elke sleutel bevat een vraag of opdracht waarmee de leerlingen kunnen oefenen met flexibel denken en het verzinnen van creatieve oplossingen. Voorbeelden zijn de ander gebruik-sleutel, de combinatiesleutel en de voorspel-sleutel (Hodzelmans, 2023). De gekozen denksleutels worden opgenomen in de periodeplanning van het thema.
- Het spel in de hoeken wordt verrijkt door het geven van gerichte opdrachten en/of het toevoegen van nieuwe uitdagende materialen. Dit wordt opgenomen in de periodeplanning van het thema. Tip! op de website slimmekleuters.nl zijn ideeën te vinden.

- In elke klas zijn twee Smartgames aanwezig. Deze worden per periode (vakantie) gerouleerd.
- Voor het verrijken van het vakgebied kosmisch wordt gebruik gemaakt van Krachtige Kwesties (zie 3.3 Integrerende didactiek).

3.6 Vervroegd doorstromen

Uit onderzoek (Hattie, 2014; Verschuieren et al., 2021) blijkt dat van alle interventies een klas overslaan het grootste positieve effect heeft op de prestaties van begaafde leerlingen. Ook op sociaal vlak heeft versnellen voordelen. Begaafde leerlingen hebben vaak een goede aansluiting met oudere kinderen, omdat ze daarmee beter levelen qua interesses, concept van vriendschappen, moreel oordeel en behoefte aan complexe en abstracte spellen.

Tijdens het signaleren van begaafde leerlingen wordt tijdens de module diagnostiek van DHH de leerling doorgetoetst. Wanneer een leerling op meer of (bijna) alle toetsen een voorsprong van minimaal één leerjaar laat zien, is dit aanleiding om te denken aan versnellen. Voor kleuters zijn geen resultaten van LVS toetsen beschikbaar. Hier zijn de leer- en ontwikkelingslijnen Jonge kind in ParnasSys leidend om te bepalen of een leerling op meer of (bijna) alle ontwikkelingsgebieden een ontwikkelingsvoorsprong van één leerjaar heeft. Het adviestraject vervroegde doorstroming (DHH, module 4) wordt doorlopen om te bepalen of versnellen wenselijk is. De leerkracht vult deze lijst samen met de intern begeleider in.

Bij een vervroegde doorstroming worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Vervroegde doorstroming is in principe na elke vakantieperiode mogelijk. Indien bij vervroegde doorstroming een overstap naar een volgende bouw plaatsvindt, moet zorgvuldig gekeken worden naar het overstapmoment. Waarbij vooral rekening gehouden wordt met de groepsvorming.
- Voor een eventueel besluit over vervroegde doorstroming moet er voldoende duidelijkheid zijn over de begaafdheid van de leerling.
- Voor een eventueel besluit over vervroegde doorstroming moet de diagnostiek DHH zijn doorlopen, inclusief het doortoetsen.
- Bij een eventueel besluit over vervroegde doorstroming wordt in alle gevallen het adviestraject vervroegde doorstroming uit DHH doorlopen.
- Voor een leerling die vervroegd is doorgestroomd geldt in principe vwo als uitstroombestemming.

Na het doorlopen van het adviestraject vervroegde doorstroming bepaalt de intern begeleider in samenspraak met de leerkracht het advies van de school. Dit advies wordt besproken met ouders. Wanneer in samenspraak het besluit genomen wordt om de leerling te laten versnellen, worden er afspraken gemaakt over het te volgen traject. Ook bij vervroegde doorstroming blijft het belangrijk om het leerstofaanbod aan te passen middels compacten en verrijken. Wanneer de resultaten van de leerling op een bepaald moment niet meer in lijn zijn met de uitstroombestemming vwo zal het besluit van vervroegde doorstroming heroverwogen worden.

4. Evaluatie en communicatie

Het ondersteuningsaanbod voor de begaafde leerling wordt regelmatig geëvalueerd om te kijken of de gekozen aanpak het gewenste effect heeft of dat er aanpassingen nodig zijn. Op welke wijze de evaluatie geschiedt en hoe de communicatie hierover verloopt, wordt in dit hoofdstuk beschreven.

In hoofdstuk 2. 'Signalering begaafde leerlingen' is te lezen dat we gebruik maken van het instrument DHH voor het signaleren van begaafde leerlingen. Van de modules 4 en 5 maken we geen gebruik. Deze hebben we vervangen voor de werkwijze met de piramide met 5 ondersteuningsniveaus zoals ons samenwerkingsverband hanteert (zie 1.4 Ondersteuningsprofiel). Alleen het adviestraject vervroegde doorstroming in module 4 wordt ingezet. De leerlingbegeleiding en de evaluatie leggen we vast in ons leerlingvolgsysteem ParnasSys. De resultaten en verslagen van de modules 1 t/m 3 van DHH worden ook aan ParnasSys toegevoegd. Op deze manier hebben we alle informatie overzichtelijk op één plek.

4.1 Verslaglegging en evaluatie ondersteuningsaanbod

Drie keer per jaar vult de groepsleerkracht het groepsbeeld in. In dit overzicht worden alle leerlingen ingedeeld in het basisaanbod of extra aanbod. Wanneer een leerling tot de doelgroep 'begaafde leerlingen' behoort, dan is dit in het groepsbeeld te lezen. Hierin wordt ook het ondersteuningsniveau genoteerd. In principe volgt de leerling dan het leerstofaanbod zoals vastgelegd in dit beleidsplan in hoofdstuk 3. De cognitieve leerdoelen (compacten) voor de leerling worden vastgelegd op de leerlingkaart in ParnasSys onder het tabblad documenten. De leerling kan deze doelen terugvinden op de routekaart.

Wanneer de werkwijze uit dit beleidsplan onvoldoende aansluit bij de ondersteuningsbehoefte van de leerling, dan worden de aparte afspraken vastgelegd in een individueel handelingsplan in ParnasSys. Ook voor leerlingen die ondersteuning op niveau 4 en 5 krijgen, wordt een apart handelingsplan en/of OPP geschreven. Wanneer na evaluatie van het OPP blijkt dat we op school niet de juiste ondersteuning kunnen bieden, dan kan de intern begeleider een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor plaatsing in het speciaal (basis)onderwijs aanvragen.

Het aanbod in de Maatwerkgroep staat beschreven in bijlage 1 (jaaroverzicht). Tijdens de maatwerklessen voor de bovenbouw wordt in de eerste periode een persoonlijk doelenblad opgesteld. Een kopie van deze kaart is in ParnasSys terug te vinden op de leerlingkaart van de leerling onder het tabblad documenten. Op deze plek zal ook de voortgang en evaluatie van deze doelen worden bijgehouden.

Tijdens de groepsbesprekingen evalueren de groepsleerkracht en de intern begeleider het groepsbeeld. De voortgang van alle leerlingen wordt besproken. De groepsbesprekingen vinden plaats in september, november, februari en juni. De groepsleerkracht en de specialist begaafdheid hebben twee keer per jaar in november/december en maart/april een overleg over de voortgang van de begaafde leerlingen.

4.2 Communicatie naar ouders

Wanneer er een vermoeden bestaat dat een leerling tot de doelgroep 'begaafde leerlingen' behoort, worden de ouders daarvan door de groepsleerkracht op de hoogte gesteld. De modules van DHH worden doorlopen waarbij de ouders gevraagd wordt om één of meerdere vragenlijsten in te vullen. De groepsleerkracht houdt de ouders op de hoogte van de uitkomsten. Indien uit de module diagnostiek is gebleken dat de leerling tot de doelgroep behoort, bespreekt de specialist begaafdheid het eindverslag met de ouders. In dit gesprek worden afspraken gemaakt over het ondersteuningsaanbod voor de leerling. De voortgang en evaluatie van dit aanbod wordt door de groepsleerkracht tijdens de reguliere gesprekkencyclus met de ouders besproken. Indien gewenst kan er besloten worden om tussentijds gesprekken in te plannen.

In Parro wordt een aparte Maatwerkgroep aangemaakt, waarin de ouders op de hoogte worden gehouden van de activiteiten tijdens de maatwerklessen. Aan het eind van het schooljaar worden de ouders uitgenodigd voor een tentoonstelling van het project waar de kinderen hun werk presenteren.

De bovenbouwleerlingen werken met een persoonlijke doelenkaart (zie bijlage 2). Zowel de leerling als de specialist begaafdheid evalueren deze leerdoelen. De doelenkaart inclusief (tussen)evaluatie wordt bewaard in de maatwerkmap van de leerling. Aan het eind van elk schooljaar wordt de inhoud van de map mee naar huis gegeven. Zo kunnen ouders de voortgang bekijken. Uiteraard kan de map ook tussentijds bekeken worden, bijvoorbeeld tijdens de reguliere gesprekkencyclus.

5. Coördinatie en verantwoordelijkheid

Bij de begeleiding van een begaafde leerling zijn diverse professionals van de school betrokken, zoals de groepsleerkracht, de specialist begaafdheid en/of de intern begeleider. Een goede samenwerking tussen deze professionals is essentieel. In de eerdere hoofdstukken staan al verschillende taken van deze professionals beschreven. Dit hoofdstuk bevat een opsomming van alle taken per professional.

5.1 Groepsleerkracht

De groepsleerkracht draagt verantwoordelijkheid voor de hele groep. Deze professional is dag in dag uit met de leerlingen aan het werk. Om een passend aanbod voor de begaafde leerlingen uit de klas te creëren, voert de leerkracht de volgende taken uit:

Signalering begaafde leerlingen (DHH):

- Het invullen van de quickscan voor de groep en het bekijken van het advies (groep 1: 6 weken na start leerling, groep 3 en 5: maart/april).
- Het aanmaken van een leerlingdossier in DHH en het starten van de module signalering en/of diagnostiek.
- Versturen van de uitnodiging voor het invullen van de vragenlijst aan ouders.
- Het laten invullen van de vragenlijst door de leerling (module diagnostiek, vanaf groep 5).
- Analyseren van de gegevens uit het verslag over de signalering en/of diagnostiek in overleg met de specialist begaafdheid.
- Besluit over vervoltraject in overleg met de specialist begaafdheid.
- Communicatie met ouders over de voortgang en uitkomsten van DHH (gesprek eindverslag wordt door specialist begaafdheid gedaan).
- Het invullen van het adviestraject vervroegde doorstroming (DHH) samen met de intern begeleider.
- Communicatie met ouders over advies vervroegde doorstroming samen met de intern begeleider.
- Voorbereiden van de leerling op de vervroegde doorstroming.
- Overdracht van de leerling aan de leerkracht van de ontvangende groep.

Ondersteuning en begeleiding begaafde leerlingen:

- Het opbouwen van een goede band met de leerling. Dit komt het welbevinden en de motivatie van de leerling ten goede. Uit onderzoek (Bakx et al., 2022) naar de kwaliteiten van goede leraren wordt verbondenheid het meest door begaafde leerlingen genoemd. Het gaat hierbij om een gevoel van veiligheid creëren, tijd en aandacht, wederzijds vertrouwen, beschikbaarheid en gelijke behandeling.
- Het afnemen van de voortoetsen van rekenen om het beginniveau van de leerling te bepalen.
- Het compacten van het reguliere leerstofaanbod op basis van de afgenomen voortoetsen.
- Het aanbieden van verrijkingsstof en het stimuleren van hoge orde denkvragen tijdens het themawerk.
- Het begeleiden van de leerling en het geven van feedback.
- Het gemotiveerd houden van de begaafde leerling. Tip! pas bij gebrek aan motivatie het leerstofaanbod aan. Mogelijke manieren: het makkelijker of moeilijker maken van de leerstof, aansluiten bij de interesses van de leerling en/of het duidelijk maken van het nut van de opdracht.
- Het schrijven van OPP deel 2 (het handelingsdeel) voor leerlingen met ondersteuningsniveau 4 en 5 in samenspraak met de intern begeleider.
- Het schrijven van een HP voor leerlingen met ondersteuningsniveau 3, indien er wordt afgeweken van het reguliere aanbod zoals beschreven in dit beleidsplan.

Evaluatie en communicatie:

- Het vastleggen van de (compacte) leerdoelen van rekenen in ParnasSys en op de routekaart van de leerling.
- Het invullen van het groepsbeeld aan het begin van het schooljaar en na de LVS toetsen.
- Het voorbereiden en voeren van de groepsbesprekingen met de intern begeleider (september, november, februari, juni).
- Het voorbereiden en voeren van de leerlingbesprekingen met de specialist begaafdheid (oktober en januari).
- Communicatie met ouders over de voortgang.

5.2 Specialist begaafdheid

De specialist begaafdheid is verantwoordelijk voor de begaafde leerlingen op ondersteuningsniveau 1 t/m 3. Deze specialist zorgt voor een passend aanbod voor deze leerlingen door het uitvoeren van de volgende taken:

Signalering begaafde leerlingen (DHH):

- Het bewaken van de opstart van de quickscan, signalering en diagnostiek in DHH.
- Het bespreken van de resultaten met de groepsleerkracht.
- Besluit over het vervolgtraject samen met de groepsleerkracht.
- Het inlichten van de intern begeleider over welke leerlingen er moeten worden doorgetoetst.
- Het schrijven van het eindverslag na de module diagnostiek.
- Het bespreken van het eindverslag met ouders.
- Het archiveren van de DHH dossiers aan het einde van het schooljaar.
- Het koppelen van de DHH dossiers aan ParnasSys.

Ondersteuning en begeleiding begaafde leerlingen:

- Het ondersteunen van de groepsleerkracht bij het creëren van een passend leerstofaanbod (compacten en verrijken) voor de begaafde leerling.
- Het afnemen van de voortoetsen van spelling om het beginniveau van de leerling te bepalen.
- Het begeleiden van de leerlingen bij het opstellen van de persoonlijke leerdoelen Executieve functies (vanaf groep 4, periode zomer- t/m herfstvakantie).
- Het voeren van twee begeleidingsgesprekken per periode met de leerlingen van ondersteuningsniveau 1 en de begaafde leerlingen uit groep 1 t/m 3.
- Het voorbereiden en begeleiden van de maatwerklessen voor de leerlingen vanaf ondersteuningsniveau 2 om te werken aan de persoonlijke leerdoelen (vanaf groep 4, periode herfst- t/m meivakantie).
- Het voorbereiden en begeleiden van het eindproject (vanaf groep 4, periode mei- t/m zomervakantie).

Evaluatie en communicatie:

- Het vastleggen van de (compacte) leerdoelen van spelling in ParnasSys en op de routekaart van de leerling.
- Het koppelen van de persoonlijke doelenbladen van de leerlingen aan ParnasSys.
- Het evalueren van de persoonlijke doelen met de leerlingen.
- Het voorbereiden en voeren van de leerlingbesprekingen met de groepsleerkrachten (oktober en maart).
- Overleg met de intern begeleider over indeling ondersteuningsniveau na afronding module diagnostiek en indien nodig tussentijds overleg over individuele leerlingen.
- Het versturen van Parro berichten over de activiteiten in de Maatwerkgroep.
- Het organiseren van een tentoonstelling voor de ouders waar het eindproject van de leerlingen wordt tentoongesteld (einde van het schooljaar).
- Periodiek overleg over het HB beleid met de intern begeleider en de directeur.

5.3 Intern begeleider

De intern begeleider is verantwoordelijk voor de begaafde leerlingen op ondersteuningsniveau 3 t/m 5. Voor ondersteuningsniveau 3 is er een overlap met de specialist begaafdheid. De taakomschrijving van de intern begeleider is als volgt:

Signalering begaafde leerlingen (DHH):

- Het coördineren van het doortoetsen in de module diagnostiek.
- Het invullen van het adviestraject vervroegde doorstroming (DHH) samen met de groepsleerkracht.
- Besluitvorming vervroegde doorstroming namens de school.
- Bewaken van de doorgaande lijn na doorstroming.
- De identificatieprocedure voor deelname aan de Day a Week school.

Ondersteuning en begeleiding begaafde leerlingen:

- Het ondersteunen van de groepsleerkracht bij het creëren van een passend onderwijsaanbod (adviezen gericht op gedrag) voor de begaafde leerling.
- Het schrijven van OPP deel 1 voor leerlingen met ondersteuningsniveau 4 en 5.
- Het schrijven van OPP deel 2 (het handelingsdeel) voor leerlingen met ondersteuningsniveau 4 en 5 in samenspraak met de groepsleerkracht.

Evaluatie en communicatie:

- Het voorbereiden en voeren van de groepsbesprekingen met de groepsleerkrachten (september, november, februari, juni).
- Periodiek overleg over het HB beleid met de specialist begaafdheid en de directeur.

5.4 Directeur

Signalering begaafde leerlingen (DHH):

- Het akkoord geven voor het vervroegd doorstromen van een leerling.
- Het akkoord geven voor het plaatsen van een leerling in een bovenschoolse voorziening, zoals de Tandemklas.

Evaluatie en communicatie:

- Periodiek overleg over het HB beleid met de specialist begaafdheid en de intern begeleider.

6. Fasering en borging beleid

Dit herziene beleidsplan bevat onderdelen en werkwijzen die nieuw zijn. In onderstaande tabel is af te lezen hoe we deze onderdelen gefaseerd invoeren. Tijdens studiedagen en vergaderingen zal ruimte gemaakt worden om de verschillende onderdelen uit te leggen en met elkaar te verkennen. Het laatste jaar is gericht op het borgen van de nieuwe werkwijze en het evalueren van het beleidsplan.

	2024-2025	2025-2026	2026-2027	2027-2028
Beleidsplan presenteren aan team	x			
Ouders en leerlingen inlichten over herziene beleidsplan	x			
Leerlingen indelen op ondersteuningsniveau	x			
Maatwerk inrichten volgens ondersteuningsniveaus	x			
Compacten en verrijken van leerstofaanbod volgens bijlage 3	introductie	focus op rekenen	focus op taal	
Keuze maken persoonlijke leerdoelen	verdiepen in keuzes	keuze EF		
Invoeren persoonlijk doelenblad		x	x	
Hoge orde denkvrAGEN bij themawerk kosmisch			x	x
Werken met denksleutels, denkvierkanten en denktekening	introductie studiedag	koppelen aan jaarplanning	koppelen aan jaarplanning	koppelen aan jaarplanning
Werken met Smartgames	x	de klassen in		
Werken met 3A doelen ParnasSys (OB)		introductie	verwerken in jaarplanning	verwerken in jaarplanning
Hoeken verrijken (OB)			x	x
Gebruik DHH volgens beleidsplan (inc. doortoetsen en vervroegd doorstromen)	x	DHH MB periode maart-april		
Invoeren leerlingbesprekingen groepsleerkracht - specialist begaafdheid	2x individueel	1x individueel 1x biwo 1x DHH		
Start deelname DWS	x			
Kwaliteitskaarten maken en hierop observeren		compacten/ verrijken + Signaleren	ondersteuning niveaus + leren leren	

7. Bronvermelding

Bakx, A., van Gerven, E., & Weterings-Helmons, A. (2022). *Hoe dan?! pakkend onderwijs voor begaafde leerlingen*. Pica.

Betts, G. T., & Neihart, M. (2024, January 29). *Profielen van begaafde leerlingen*. SLO. Retrieved April 15, 2024, from <https://www.slo.nl/thema/meer/begaafde-leerling/profielen/>

Hattie, J. (2014). *De impact van Leren zichtbaar maken*. Abimo.

Hodzelmans, A. (2023, October 12). *Denksleutels voor kinderen die extra uitdaging nodig hebben - SWVPO3006*. swvpo3006. Retrieved March 26, 2024, from <https://www.swvpo3006.nl/dit-zijn-denksleutels/>

Model Talent in ontwikkeling. (2023, August 22). SLO. Retrieved April 15, 2024, from <https://www.slo.nl/thema/meer/talentontwikkeling/model-talent-ontwikkeling/>

Taxonomie van Bloom. (n.d.). TalentStimuleren.nl. Retrieved May 17, 2024, from <https://talentstimuleren.nl/thema/stimulerend-signaleren/rijke-leeractiviteiten/bloom>

Themawerk. (n.d.). Davinci Academie. Retrieved May 17, 2024, from <https://elo.davinciacademie.nl/mod/page/view.php?id=43332>

Verschueren, K., Sypré, S., Struyf, E., Lavrijsen, J., & Vansteenkiste, M. (2021). *Ontwikkelen van cognitief talent: handboek voor onderwijsprofessionals* (1st ed.). Acco Uitgeverij.

8. Bijlagen

1. Jaaroverzicht Maatwerk
2. Persoonlijk doelenblad
3. Compacten en verrijken per vakgebied
4. Overzicht (Denk)vaardigheden/ Executieve functies

Bijlage 1: Jaaroverzicht Maatwerk

De Maatwerkgroep is voor leerlingen vanaf groep 4. De momenten waarop de leerlingen deelnemen aan de maatwerklessen zijn in de tabel grijs gekleurd. Voor leerlingen in ondersteuningsniveau 4 en 5 staat in het HP/ OPP het aanbod. Ook deze leerlingen kunnen deelnemen aan de maatwerklessen. Leerlingen in groep 1 t/m 3 hebben 2x per periode een begeleidingsgesprek met de specialist begaafdheid.

Jaaroverzicht Maatwerk		
	Niveau 1	Niveau 2 / Niveau 3
Periode 1: Zomer- t/m herfstvakantie	- DVO/ EF verkennen - Beginniveau DVO/ EF vaststellen - Persoonlijk doelenblad invullen	- DVO/ EF verkennen - Beginniveau DVO/ EF vaststellen - Persoonlijk doelenblad invullen
Periode 2: Herfst- t/m kerstvakantie	- In de klas werken aan persoonlijke doelen - In de klas werken aan verrijkingsopdrachten - 2x begeleidingsgesprek met specialist begaafdheid	- 1x per week in de maatwerklessen werken aan de persoonlijke doelen - In de maatwerklessen en de klas werken aan verrijkingsopdrachten
Periode 3: Kerst- t/m voorjaarsvakantie	- Idem periode 2 - Evalueren persoonlijke doelen en nieuwe doelen opstellen	Idem periode 2 - Evalueren persoonlijke doelen en nieuwe doelen opstellen
Periode 4: Voorjaars- t/m meivakantie	- Idem periode 2 - Evalueren persoonlijke doelen	Idem periode 2 - Evalueren persoonlijke doelen
Periode 5: Meivakantie t/m zomervakantie	- Eindproject*	- Eindproject*

Eindproject (groep 8 neemt hier niet aan deel i.v.m. de voorbereidingen voor de musical)		
	Middenbouw (groep 4/5)	Bovenbouw (groep 6/7)
Jaar 1	Project Nieuw hybride dier	Project De tijdmachine: Een bepaalde dag uit de geschiedenis weer tot leven laten komen
Jaar 2	Project Nieuw seizoen: Een eigen seizoen ontwerpen	Project Expeditie Space:
Jaar 3	n.v.t.	Project Reis rond de wereld: Lapbook maken

Bijlage 2: Persoonlijk doelenblad

In ontwikkeling

Bijlage 3: Compacten en verrijken per vakgebied

Schema compacten en verrijken			
Vakgebied	Voortoetsen	Compacten	Verrijking * = facultatief
Rekenen Getal en Ruimte Junior	Voorafgaand aan het blok toets 1 laten maken. Bij afronding blok alleen opdrachten die fout waren opnieuw toetsen. Toets 2 wordt op het reguliere afnamemoment gemaakt.	- wegstrepen (zwart en blauw) welke stof de leerling al beheerst - op routekaart aangeven welke stof gemaakt moet worden	- Rekentijger - Diverse Breinbrekers - Denken in Getallen *
Taal Taal Doen kast	PI dictee en/of Leerling in beeld toets	- n.a.v. PI dictee op routekaart aangeven welke spellingregels er nog moeten worden geoefend	- Eigen verwerkingen met de materialen uit de Taal Doen kast (Hoge orde denkvragen) - Diverse Breinbrekers
Technisch lezen	X (evt. in groep 1 t/m 3 AVI afnemen om beeld te krijgen van leesniveau)	X	- Boeken op eigen niveau lezen
Begrijpend lezen Nieuwsbegrip en rijke teksten	Geen voortoets, a.d.h.v. Leerling in Beeld toets en werk in de klas bepalen of verrijking nodig is	X	- Nieuwsbegrip een niveau hoger - Leeskrakers
Kosmisch DaVinci	Geen voortoets, integrerende didactiek	X	- Eigen themawerk (Hoge orde denkvragen) - Werkgidsen Kinheim*
Engels Engelse kast	X	X	- Eigen verwerkingen met de materialen uit de Engelse kast (Hoge orde denkvragen)
Studievaardigheden Blits			

Bijlage 4: overzicht (Denk)vaardigheden/ Executieve functies

In ontwikkeling